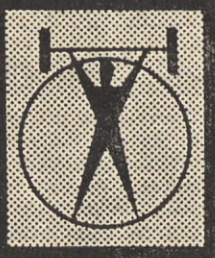

Ureja uredniški
odbor — Glavni
in odg. urednik
Jože Stular —
tel. 22-111, lok.
62 — Tisk in
klišej CP »Go-
renjski tisk«

SAVA

GLASILO DELOVNEGA KOLEKTIVA TOVARNE GUMIJEVIH IZDELKOV SAVA KRANJ

LETO VIII. — ŠTEVILKA 10.

Kranj, 31. maj 1968

Konferenca organizacije zveze komunistov

Pomen kadrovske in izobraževalne politike pri nadaljnjem razvoju podjetja

▲ Vlado Lah, predsednik kadrovske komisije

V razmeroma kratkem časovnem obdobju sta bili letos dve konferenci ZK. Komaj mesec dni in pol po konferenci o gospodarjenju in gospodarskih problemih v naši tovarni so bili pripravljeni materiali o pomenu kadrovske in izobraževalne politike pri nadaljnjem razvoju podjetja.

Zal to pot ne morem zapisati tako kot ob prvem sestanku najvišjega partijskega organa, kajti razprava se zdaleč ni bila takšna kot tedaj. Načelih je bilo resnično več perečih problemov, vendar niso bili do kraja razrešeni. V razpravah in diskusijah se je pogrešalo več želpelanih misli.

Kot rdeča nit se je skozi vse razprave vlekla trditev o slabi strukturi kadra v našem podjetju in o posledicah tega pri našem nadaljnjem razvoju.

Na prejšnji konferenci je bil sprejet zaključek, da je treba radikalno zamenjati tiste kadre, ki na sedanjih delovnih mestih niso dosegli zadovoljivih rezultatov.

Med tehtnejšimi razpravami na konferenci naj omenim tele: — Zakaj absolutni poklicne gumarske šole bežijo iz neposred-

ne proizvodnje v strokovne službe četudi zaslužijo tudi do 30.000 S din manj? Odgovora na to vprašanje ni bilo, nedvomno pa to ne bo ostalo neopaženo in bodo člani ZK jeseni o tem ponovno razpravljali.

— Opozorili so tudi na to, da dela premalo gumarskih tehnikov v proizvodnji. Očitno je torej, da v podjetju potrebujemo še večje število delavcev s srednjo strokovno izobrazbo. Na konferenci so sprejeli sklep, da se predlaga organom upravljanja, naj ponovno začne pouk v TSS.

— V dveh naših največjih delovnih enotah — valjarni in avtopnevmatikarni — dela največ delavcev, ki nimajo zaključene osemletke.

O tem sta razpravljala tov. Ponebšek in tov. Lah, vodje teh delovnih enot.

— Gumarski izobraževalni center se že nekaj časa intenzivno ukvarja z analizo strukture kadra. Da pa ne bi ostalo samo pri ugotovitvah, je GIC pripravil tudi več izobraževalnih akcij. Nekaj jih je uspelo, vse pa ne. Meni da tudi vodje delovnih enot niso pokazali največjega zanimanja za to.

Poudarjena je bila tudi naslednja misel:

Načelo »Pravega človeka na pravo delovno mesto« je treba postaviti pri kadrovanju na prvo mesto.

V našem podjetju smo to načelo v precejšnji meri upoštevali. Kolikor nam to ni uspelo — in ugotovljamo, da nam v določenih primerih ni — je temu kriva naša nedoslednost.

V posameznih primerih ugotovljamo, da se članj kolektiva izgo-

varjajo na samoupravne pravice, čeprav svojih dolžnosti ne izvršujejo in zelo radi enačijo odgovornost s pravicami.

Da bomo člani ZK kot najprogresivnejši činitelji v našem družbenem razvoju uspeli s tem geslom, predlagam, da uredimo kadrovanje najprej v naši organizaciji.

Pridružujem se stališču, da je treba v organizaciji ZK izvesti temeljito selekcijo. V organizaciji je še vedno nekaj članov ZK, ki so člani samo po tem, da plačajo članarino. Prav bi bilo, če bi bili to starejši delavci, ki so v preteklosti aktivno delali; mi pa prav, ker so to večinoma mlajši ljudje, ki bi s svojim aktivnim delom lahko veliko pripomogli k še uspešnejšemu delu organizacije.

Če bi nekaj teh članov izključili, ker se na nobeno opozorilo ali prošnjo ne »premaknejo«, in namesto njih pridobili nove delovne člane in tako organizacijo pomladili, bi bila to nedvomno naša pridobitev. Ta cilj pa zasleduje prav reorganizacija ZK.

Menim, da bi pri tem imeli lahko boljše uspehe, če bi upoštevali v celoti že izrečeno načelo »pravega človeka na pravo delovno mesto«.

Torej človeka, ki nima osnovnih sposobnosti za vodenje ljudi, zamenjati, oziroma ga premestiti na delovno mesto, kjer ne bo imel direktnega kontakta z ljudmi. Razpravljaj je tov. Blaž Studen, socialni delavec. Razpravo objavljam mestoma skrajšano.

— O kadrovskih problemih v organizaciji ZK sta — poleg omenjenih Studnovih razprav — opozorila tov. Pintar in sekretar ZK tov. Kocijan.

(Nadaljevanje na 3. str.)

Vili Žener, predsednik upravnega odbora, Stane Rotar, njegov namestnik

▲ Vili Žener, predsednik upravnega odbora

Na prvi seji upravnega odbora so izvolili za predsednika Vilija Ženerja, dipl. inž.

Ob predlogu so poudarili, da so poleg nalog predsednika delavskega sveta podjetja najodgovornejše tudi naloge predsednika upravnega odbora. Način in vsebina dela tega organa sta se v zadnjih letih bistveno spremenila, upravni odbor je postal operativni delovni organ samoupravljanja v podjetju. Zato so člani menili, naj bo predsednik nekdo, ki ni obremenjen s še drugimi funkcijami, ker se sicer ne more v celoti posvetiti nalogam na delovnem mestu in nalogam predsednika.

Novi predsednik je bil soglasno izvoljen z javnim glasovanjem.

Vili Žener se je rodil 1936. leta. Na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo je diplomiral leta 1960 in istega leta prišel na delo v našo tovarno.

Zaposlen je na delovnem mestu vodja delovne enote polizdelki pnevmatike, doslej pa je bil enkrat predsednik sveta delovne enote.

Zaradi vestnega dela in tovariških odnosov je bil lani spet sprejet v organizacijo ZK.

Janez Beravs, dipl. inženir kemije, še naprej direktor našega podjetja

Na svoji drugi seji je novoizvoljeni delavski svet podjetja soglasno — nihče se ni vzdržal in nihče ni bil proti — imenoval na mesto glavnega direktorja inž. Janeza Beravs, ki je bil že štiri leta na tem delovnem mestu.

Kako so potekale priprave in kakšna so določila za imenovanje

▲ Janez Beravs, glavni direktor

direktorja, smo pisali v 1. številki našega glasila. Naj povem le, da je bila ob sedanjem razpisu za mesto direktorja napravljena precej obširna analiza o gospodarjenju, rekonstrukciji, o samoupravljanju in družbeno političnem delovanju organizacij v podjetju. Analiza je bila narejena na priporočilo skupščine občine, namenjena pa je bila predvsem kot pomoč komisiji za imenovanje in razpravam znotraj podjetja. Iz analize je razviden precejšen napredek v gospodarjenju in poslovnih rezultatih, v delovanju organov upravljanja in družbenopolitičnih organizacij. V poročilu in predlogu komisije za imenovanje so zapisali:

Komisija je ugotovila, da je tov. Janez Beravs, dipl. inž. kemije, že s svojim dosedanjim delom na tem delovnem mestu dokazal, da ima vse lastnosti dobrega gospodarja in strokovnjaka. Stalno skrbi za perspektivni razvoj podjetja in modernizacijo ter racionalizacijo v gospodarstvu. Njegov odnos do samoupravljanja in razvijanja zdravih medsebojnih odnosov v delovni organizaciji je pozitiven. Prav tako ni prezreti dejstva, da se kandidat že vrsto let poleg svojega dela udeležuje v družbenopolitičnih organizacijah, kjer je imel pomembne funkcije.

Ko je komisija pretresla vlogo kandidata tov. Janeza Beravs, dipl. inž. kemije, za delovno mesto direktorja in ko si je ogledala predložene priloge, je razpravljala tudi o poročilu, ki ga je delovna organizacija SAVA, tovarna gumijevih izdelkov, Kranj, poslala v zvezi z reelekcijo direktorjev delovnih organizacij v letu 1968 skupščini občine Kranj.

V razpravi o poročilu je komisija za imenovanje direktorja upoštevala mnenje analitske skupine pri skupščini občine Kranj, ki je poročilo delovne organizacije o razvoju in poslovanju tovarne gumijevih izdelkov SAVA, Kranj, od leta 1963 do leta 1968 ocenila pozitivno.

Komisija za imenovanje direktorja je na prvi seji dne 17. 4. 1968 sklenila, da je pred odločanjem o kandidatih, ki se bodo prijavili na razpis, potrebno v podjetju izvesti razpravo o razvoju in poslovanju podjetja v preteklih štirih letih.

Poročilo so posredovali:

- članom DS,
- članom UO,
- predsednikom svetov DE,
- vodjem DE in
- organom družbenopolitičnih organizacij v podjetju; obravnavali pa so ga na skupni seji delavskega sveta podjetja dne 14. 5. 1968. V razpravi na delavskem svetu je bilo ugotovljeno, da posamezni podatki in celotno gradivo kažejo, da je bilo gospodarjenje delovne organizacije v preteklih petih letih kljub težavnim pogojem za proizvodnjo in prodajo uspešno. Rezultati kažejo, da so bile temeljne poslovne odločitve v tem obdobju pravilne. Bil je dosežen pomemben razvoj na področju samoupravnih odnosov pri vsklajevanju poslovanja in upravljanja kot enotnega procesa dela pri organiziranju temu ustreznih oblik samoupravljanja.

Delavski svet je bil na osnovi predloženega gradiva in razprav mnenja, da je k temu bistveno pripomogel dosednji direktor podjetja in je njegovo delo ocenil kot uspešno.

Člani komisije za imenovanje direktorja so bili:

- tov. Cvenk Adela, tajnik sveta za kemično industrijo pri Gospodarski zbornici SRS,
- tov. Zeilhofer Bogdan, pomočnik direktorja Zavoda SRS za planiranje; imenoval ju je Izvršni svet SRS;

- tov. Kalan Slavko, tajnik občinskega sindikalnega sveta; imenovala ga je skupščina občine Kranj;

- tov. Čeferin Marjan,
- tov. Veselič Alojz,
- tov. Snuderl Borut; imenoval jih je delavski svet podjetja.

Tovarišu Beravsu ob imenovanju naše iskrene čestitke z željo, da bi bilo njegovo delo in delo celotnega podjetja tudi v naslednjih štirih letih tako uspešno, kot je bilo doslej.

STULAR JOŽE

▲ Stane Rotar, namestnik predsednika upravnega odbora

Struktura upravnega odbora je najboljša v zadnjih letih, so poudarili na zadnji seji, zato bo to tov. Ženerju v veliko pomoč.

Na isti seji so soglasno izvolili tudi namestnika predsednika upravnega odbora. Izbrali so tov. Staneta Rotarja, dipl. tehnika, ki je bil že preteklo leto član upravnega odbora in na sejah skupno z ostalimi aktivno delal.

Stane Rotar se je rodil 1939. leta. V SAVO je prišel leta 1954, lani pa je končal srednjo tehniško šolo.

Obema čestitamo k izvolitvi in želimo, da bi bilo njuno delo in delo upravnega odbora uspešno.

2. Kosilo — je glavni obrok vsa-
kodnevne človekove prehrane.
Nanj naj pa ne odpade več kot
45-50% celokupne dnevne hrane.
Kaj bomo jedli za kosilo? Vseka-
kor živila, v katerih bodo pravil-
no zastopani ogljikovi hidrati, ma-
ščobe in beljakovine. Z juhami ni
potrebno siliti. Zlasti otroci nera-
di jedo juhe. Juha, pa čeprav go-
veja ali kunja, ne izda dosti. Izra-
čunali so, da bi morali, če bi hote-
li živeti samo od goveje juhe, po-
jesti na dan cca 24 litrov. Juha je
le poživilo in sredstvo, ki pobudi
tek. Zato naj jo uživajo bolniki,
rekonvalescenti in stari ljudje, ka-
terim apetit peša. Snovi iz mesa,
ki plavajo v juhi, pobude namreč
izločanje želodčnega soka in sline.
Skoraj podobno je z zelenjavnimi
juhami, kajti z dolgim kuhanjem
in prekuhanjem smo večino ko-
ristnih snovi, vitaminov, ki so bili
v zelenjavi, uničili. Taka juha to-
rej ni nič drugega, kot nekaj, s čim-
er si založimo želodec in imamo
potem občutek sitosti. Če bo kosi-
lo sestavljeno iz takih in podobnih
hranil, ki so tukaj navedena, bo
prav gotovo zadoščalo potrebam
našega organizma:

1. Meso, ribe,
2. krompir (pražen, pire), teste-
nine, riž,
3. maščobe (so pa prisotne v za-
dostni količini kot zabela in v me-
su),
4. solata (pesa, paradižnik, radič,
motovilec, zelje, zelena solata —
malo C vitamina),
5. sadje (surovo in ne v obliki
kompotov, ker se vitamini s kuha-
njem večidel uničijo).

3. Večerja — naj obsega 10 do
20% od celotne dnevne količine
hranil. Jejmo pa, če se le da, že
eno do dve uri predno gremo spat.
Kajti, če ležemo s polnim želod-
cem, se nam zgodi, da se hrana,
zaradi pomiritve želodčne peristal-
tike in zmanjšanja izločanja že-
lodčnega soka, ne bo prebavljala,
temveč gnila v želodcu. Kdor ne
čuti prevelike lakote, se bo zado-

voljil s skodelico bele kave, mle-
ka ali kakava in žemlje z maslom.

K tem trem obrokom pridamo
še, že omenjeno, dopoldansko
toplo malico, ki pa nam lahko
služi tudi kot nadomestek za
zajtrk, to velja zlasti za tiste, ki
se v službo vozijo in morajo
zgodaj vstati, ter se pozneje (od
15. do 16. ure) vrnejo domov;
in pa popoldansko malico, s tem
smo zaključili naštevane dnevnih
obrokov. Ta popoldanska malica
pa največkrat odpade in to po-
vsem iz razumljivega razloga. Po
izdatnem kosilu nam do večerje
ne preti pretirana lakota.

Množina energije, ki je potrebna
za opravljanje različnih del, je
razvidna iz naslednje sheme:
lahko delo: 2500 — 2800 kal.
srednje težko: 3500 — 4000 kal.
težko delo: 4500 — 6000 kal.

Pijače
— Ker pa ne spada k prehra-
njevanju samo zauživanje hrane
v trdi obliki, ampak tudi pitje
tekočin, bo prav, če si na kratko
ogledamo, kako je s tem. Zauži-
vanje vode je v različnih letnih
časih različno, razlika je tudi med
ljudmi samimi. Medtem ko potre-
bujemo poleti dosti vode, ker je
tudi dosti izgubljammo, pa je po-
zimi ravno obratno. Voda je or-
ganizmu nujno potrebna. Brez vo-
de zdrži človek le kratek čas. Le 5
do 7 dni. Brez hrane pa so zdržali
nekateri celo preko mesec dni. Ko-
liko in kdaj naj pijemo, nas opozo-
ri telo samo. Žejni smo! So pa
ljudje, ki prekomerno pijejo, pa
naj si bo to brezalkoholne
ali alkoholne pijače. Vsako preko-
merno zauživanje vode in drugih
tekočin ima za posledico preko-
merno delo ledvic. Če je pa nekdo
že itak na ledvicah bolan, pa je to
lahko zelo škodljivo. Zlasti otroci
radi pijejo, pa če jim je to potreb-
no ali ne. Zato jih odvajajmo od
tega. Zelo pa je škodljivo pitje hla-
dnih pijač med jedjo vročih jedi.
Ker pride do prevelikih tempera-
turnih razlik, email zoba popoka
in zobje prično gniti.

(Dalje prihodnjič)

Nekoliko zakasneli posnetek prve seje novoizvoljenega delav-
skega sveta podjetja. Izvolili so svojega predsednika, njegove-
ga namestnika in imenovali člane v komisije in odbore pod-
jetja.

Potovanje od Kranja do Pariza in nazaj

Če Sloven'c na rajžo gre...

Dnevi pred prvomajskimi praz-
niki so bili za marsikoga vzne-
mirljivi. Kako tudi ne! Nekdo je
planiral, da si v teh dneh
ogleda veliko parado v Moskvi,
drugi je nameraval z družino k
staršem, ena izmed nas pa si je
zaželela v Pariz.

Negotovost, kakšne posledice
bo imelo priporočilo o nepodaj-
ševanju praznikov, je minila, ko
je upravni odbor sklenil, da velja
delovni koledar.

Po vsej ljubi domovini smo se
razkropili in v tistem tednu je bil
Savčan v Kranju prava redkost.

Z gotovostjo lahko trdim, da so
bili trije »naši« najboljši daleč od
doma: dva v Moskvi in Leningra-
du in Danica Dolenc v Parizu.

Ze pred potovanjem sva se do-
menila, da nekaj o svojih prvomaj-
skih doživetjih napiše tudi za na-
še glasilo. Obljubo je izpolnila in
danes objavljamo prvi del: Poto-
vanje od Ljubljane do Genove.

Prvomajski prazniki so bili za
nas, ki smo bili cel teden prosti,
tako rekoč »dopust v malem«. Ka-
ko te dni najbolj izkoristiti, je
večina Savčanov premelevala že
vnaprej. Ideje, načrti, pa spet no-
ve ideje in novi načrti... Ne-
kateri pa se niso mogli odločiti za
nič in so negodovali: »Le kam s
tolikimi prostimi dnevi?«

Jaz sem si za praznovanje le-
tošnjega 1. maja omislila Pariz!
Pariz, mesto, ki me je že toliko
let mikalo, da bi ga spoznala.

KOMPAS je za 1. maj organi-
ziral 9-dnevno potovanje po Azur-
ni obali in po Parizu. Prijavila
sem se in tisti petek pred prazni-
niki smo zjutraj ob 5. uri odpoto-
vali iz Ljubljane.

Naj vam opišem to potovanje,
ki je bilo za nas polno zanimivo-
sti, presenečenj, novih spoznanj
itd.

Mercedesov avtobus je bil udo-
ben, potniki pa z vseh vetrov:
Zagrebčani, Splitčanka, Maribor-
čani, celo 6 Italijanov, Ljubljan-
čani in jaz — edina Kranjčanka.

Za nami so ostala zadnja slo-
venska naselja v Italiji, med nji-
mi Doberdob. Pričela se je se-
verna italijanska nižina. Kmalu
smo lahko v daljavi na naši levi
ugledali Benetke. Peljali smo se
tik ob novem beneškem letališču
Marko Polo. Staro letališče Be-
netk je na Lidu, ki pa je že zdav-
naj postalo premajhno za naval
turistov, ki trumoma prihajajo v
Benetke občudovat gondoljerje,
se slikat na Markov trg z množi-
co golobov, okušat ostrige, rakee,
ali pa opazovat, za koliko se vsa-
ko leto Benetke ponižajo.

Pri Mestrah smo se obrnili pro-
ti zahodu. Naš cilj je bil Milano.
Vozili smo po hitri avtostradi in
se spotoma ustavili v avto-grilu,
restavraciji najnovejše vrste v
Italiji (in morda tudi v svetu).
Sama restavracija je grajena v
loku nad avtostrado. Z vrha je
čudovit razgled na vse strani,
avtomobili pa drve tik pod teboj.
Sicer pa je v takemle avto-grilu
presneto drago: kozarec ne naj-
boljše limonade 140 lir. Da o pivu
ne govorim!

Spet smo hiteli proti Milanu.
Za nami je ostala Verona, Gard-
sko jezero, Brescia. In navsezad-
nje Milano, glavno mesto Lombar-
dije. Znano je predvsem po čudo-
viti, mogočni gotški katedrali —
gradili so jo kar dve stoletji (od
14. do 16. stol.) — in operni hiši
Scali. Sicer pa je Milano pred-
vsem največje italijansko indu-
strijsko mesto (kemična in tekstil-
na industrija).

Prav tedaj je bil v Italiji čas
volilne kampanje. Povsod so čez
ulice viseli transparenti: Vota
komunista, Vota socialista, Vota
demokr. cristiana itd. Vse ceste
so bile posute s pisanimi propaga-
nimi letaki strank, ki so se po-
tegovale za prostor v parlamentu.
Po mestu so vozili avtomobili z
zvočniki in vsak je »navijal« za
svojo stranko, vmes je igrala bu-
čna glasba. Toda kljub vsemu je
bilo na obrazih ljudi brati brez-
briznost. Le kako so morali biti
ubogi Italijani že si ti tega cirku-
sa, kajti volilna kampanja je tra-
jala več kot mesec dni!

Do Milana smo vozili ves čas
ob robu Padske nižine. Sama ravnina,
kamor je neslo oko. Le tu
pa tam se je iz polja dvignila va-
sica s slikovitim rdečkastim cer-
kvenim zvonikom. Cerkva je v
Italiji še in še! Pokrajino so po-
življali tudi mladi nasadi nežnih
brez in vitkih topolov. Od Mila-
na pa smo zavili proti jugu in
presekali Padsko nižino. Nasadi
riža so bili pod vodo. Polja, polja,
širna polja riža. »Grenki riž,«
sem pomislila in se spomnila de-
klet iz tega znanega italijanske-
ga filma.

Reka Pad je ujeta v številne
prekope, kanale, iz katerih po-
tem namakajo polja. Cesta je
tu dvignjena in speljana preko
številnih mostov različnih kon-
strukcij.

Končno je bilo ravnine konec
in dosegli smo Ligurske Apeni-

prometa je tu vse polno kombi-
nacij podvozov, nadvozov, mo-
stov, cestnih vozlišč. Ljudje, ki
so izpeljali vse te gradnje, so
pravi umetniki železobetona.

Genova se razteza 30 km ob
morju. Letno pristane tu nad
6000 ladij, ki raztovorijo in nato-
vorijo okrog 32 milijonov ton to-
vora.

Genova — že od nekdaj ime-
novana »ponosna« — je bila ne-
koč zibelka italijanske pomorske
trgovine. Tu je bil rojen slavni
Krištof Kolumb. Še danes stoji
sredi pristaniškega dela mesta
njegova rojstna hiša, vsa v brš-
ljanu.

No, pa še malo o razgibani
zgodovini tega mesta.

V srednjem veku je bila Ge-
nova središče Ligurske republi-
ke in je bila v trgovini najhujši
tekmec Benetk.

Leta 1681 si je odlični fran-
coski mornar »Mali Renau« do-
misil, da bi lahko s topovi stre-
ljali tudi na morju, ne samo na
trdih tleh. Ludvik XIV., fran-
coski kralj, je sicer dvomil o
uspehu takega boja, toda dal je
zgraditi pet bojnih ladij, nalašč
prirejanih za topove. Zadeva je
uspela in to na silno začudenje
napadenih in napadalcev. Fran-
cozi so popolnoma razbili Alžir,
Alžirci pa zaprosili za mir, osvo-
bodili krščanske ujetnike in še
plačali visoko vojno odškodnino.

Po tem uspehu se je Ludvik
XIV. sklenil maščevati še Geno-
vi, ki je prodajala Alžircem
smodnik in gradila ladje za špan-
skega kralja, s katerim je bil
v stalnih sporih.

17. marca 1684 so ladje z mož-
narji odvrle na Genovo 14.000
granat in jo močno razbile, fran-
coski mornarji so polovili glavne
mestne veljake, ki so morali iz-
prošiti kraljevo milost v Versail-
lesu.

Leta 1805 je bila priključena
francoskemu imperiju, kasneje
pa se je spet osamosvojila.

Prihodnjič
VTISI IZ GENOVE

▲ Danica Dolenc

ne. Pot je sedaj vodila po gora-
tem svetu, toda ne dolgo. Kaj
kmalu smo se spustili proti mor-
ju. Ligursko morje. Genova je
ležala pod nami — industrijski
del mesta. Tu so ogromne rafi-
nerije nafte. Iz najvišjega dimni-
ka noč in dan bruha ogenj. Za-
radi izredno gostega cestnega

?ZAKAJ TAKO?

Prizor, kot je na gornji sliki, je vse bolj pogosten: pred vra-
tarjem se zbirajo skupine delavcev tik pred koncem izmene
— najsi bo zjutraj ob 6 uri, najbolj in največ pa ob 14. uri.
Zakaj tako? Mar vodje delovnih enot in izmenski ne vidijo
tega? Mar jim je res vseeno, ko se stroji prazni vrtijo, ali
pa so ustavljeni? Velja pa tudi za delavce iz strokovnih
služb.

Današnji posnetek je Ivo napravil v »hrbet«, prihodnji pa bo
drugačen.

Pomen kadrovske in izobraževalne politike ...

(nadalj. s 1. strani)

Kot celota je razprava na konferenci le pokazala na nekaj perečih vprašanj in tudi zaključki so precej konkretni, vendar pa — kot uvodoma rečeno — bo nujno

Na konferenci sta razpravljala tudi tov. Tone Lah, vodja delovne enote valjarna o izobraževanju delavcev v proizvodnji, in tov. Blaž Studen o kadrovske politiki v našem podjetju.

potrebno pri organiziranju podobnih razgovorov narediti natančnejši načrt, kaj želimo in hočemo doseči.

Na koncu naj omenim razmerna dobro vodenje razprav, le da bi tu in tam nekoliko demagoške razprave lahko omejili.

Na kraju razgovora o pomenu kadrovske in izobraževalne politike so člani konference sprejeli tele sklepe. Dogovorili so se, da bodo na naslednji konferenci nekaj časa namenili tudi pregledu njihove realizacije.

SKLEPI

1. Zagotoviti je treba, da se na vsa delovna mesta v podjetju postavljajo delavci, ki imajo vse potrebne sposobnosti za uspešno opravljanje svojih delovnih nalog.

2. Stalno je treba vlagati ustrezna sredstva za ohranitev in povečevanje delovnih sposobnosti delavcev. Skrbeti je treba za delavce, ki so se jim zaradi dela v podjetju zmanjšale sposobnosti. Potrebno je zagotoviti ustrezna delovna mesta tistim delavcem, ki so se jim zmanjšale fizične sposobnosti na eni, na drugi strani pa so si pridobili delovne izkušnje, katere bodo lahko uporabili pri svojem delu.

3. Člani organizacije so dolžni, da aktivno sodelujejo pri oblikovanju takih načel, in kriterijev kadrovske politike, ki zagotavljajo doseg postavljenih poslovnih ciljev in upoštevajo pravice delavcev. S svojim delom na delovnem mestu, v delovni enoti in v samoupravnih organih pa zagotovijo njihovo izvajanje.

4. Organizacija ZK naj poišče ustrezne metode, da se tistim delavcem, ki aktivno delajo v družbeno-političnih organizacijah, zagotovi ustrezno družbeno priznanje.

5. Dosledno naj se izvede izobraževalni program, kar zahteva tudi od vsakega posameznika, da izpolni svoje obveznosti na delovnem mestu glede izobraževanja.

6. Uvedena mora biti učinkovita kontrola izpolnjevanja teh obveznosti. Pripraviti je treba elastične ukrepe za razporejanje delavcev, ki svojih obveznosti ne izpolnijo.

7. Treba je ugotoviti, katere oblike izobraževanja je treba še uvesti, da bodo najustrenejše za podjetje. Analizirati je treba možnosti, ki obstojajo za stimulacijo izobraževanja in uvesti ustrezne oblike.

8. Zagotoviti je treba pogoje za izvedbo najprimernejših in najučinkovitejših oblik izobraževanja za že razporejene delavce ter za delavce, ki jih bomo potrebovali v perspektivi. Potrebno bo tudi dodatno izobraževanje na delovnem mestu in pa večje sodelovanje med DE in GIC.

9. Za zagotovitev tehničnega kadra, tako za sedanje in bodoče potrebe je potrebno odpreti oddelke srednje tehnične šole.

10. Organizirati strokovni tečaj po izmenah tako, da se lahko vključi vsak delavec ter zagotovi ustrezne pripomočke za izobraževanje.

11. Omogočiti strokovnim delavcem, da se vključijo v izredno šolanje na ustreznih strokovnih šolah.

12. Izvesti je potrebno učinkovito selekcijo članstva; selekcija naj temelji na osnovi ugotovitev dejavnosti na delovnem mestu, v organizaciji ZK, ostalih organih in okolju, v katerem živi. Za izvedbo ocene aktivnosti vsakega člana je treba, da kadrovsko-organizacijska komisija k svojemu delu pritegne določeno število članov organizacije ZK iz posameznih oddelkov, ki bodo pomagali pošteno in objektivno oceniti delo vsakega posameznega komunista. Pri ocenjevanju je treba vsestransko oceniti vsakega komunista in njegovo celotno aktivnost v organizaciji od sprejema naprej; treba pa je krepiti tudi odgovornost članov organizacije ZK. Na drugi strani pa je treba dati ustrezno družbeno priznanje vsem tistim članom, ki so s svojo aktivnostjo v drubenem dogajanju prispevali k delu organizacije ZK.

V razpravi, kjer so sodelovali še tov. Andrej Košič, Franci Rakovec, Vlado Lah, Judita Rakovec in Jože Klemenčič, so predlagali, da bi konferenca sprejela še sklep, da so komunisti v posameznih organih upravljanja dolžni izvajati sprejete sklepe. Zadolžili so člane ZK, kot strokovne delavce, da se vključijo kot predavatelji, samoupravni organi pa naj jim to omogočijo.

Vsi prisotni so sklepe z dopolnitvami soglasno sprejeli.

Kot smo zvedeli, se bodo kmalu pričele priprave na konferenco o samoupravljanju. Najverjetneje bo posebna skrb namenjena kadrovanju v organe upravljanja in izobraževanja samoupravljalcev.

Po sprejetju ekonomske reforme se tudi v naši državi postavljajo zahteve za prehod iz ekstenzivnega v intenzivno gospodarjenje. K temu pa znatno prispevajo tudi dobre poslovne odločitve. Upravni in vodstveni organi v podjetjih namreč sprejemajo zelo pogosto temeljne odločitve na podlagi občutka ali pa na podlagi površnih pavšalnih študij. Posledica takega odločanja so slabši poslovni rezultati, v skrajnem primeru pa celo likvidacija. V zaostrenih konkurenčnih pogojih je zato treba odločati na podlagi znanstvene osnove, uporabljajoč pri tem tudi eksaktne metode. V tej zvezi v zadnjem času zelo pogosto slišimo tudi za operacijske raziskave.

Operacijske raziskave štejejo za ekonomsko vedo kljub temu, da združuje veliko različnih znanstvenih disciplin v različnih proporcijah in z različnimi vlogami. Omeniti velja ekonomiko podjetja, strokovno računovodstvo, organizacijo, matematiko, statistiko, nekatere tehnične vede itd. Zato se z operacijskimi raziskavami ukvarjajo teami, sestavljeni iz teoretikov za operacijsko raziskovanje, ekonomistov in tehnikov.

Seveda nas zanima, kakšne probleme je mogoče reševati z metodami operacijskih raziskav. Dejstvo je, da se te metode v zadnjih letih tako hitro razvijajo, da je težko reči, kaj se trenutno da in kaj ne da izračunati. Zato bomo podali raje delitev operacijskih raziskav in za vsako vrsto nekaj konkretnih primerov:

- linearno programiranje,
- omrežno planiranje,
- teorija zalog in
- teorija čakajočih vrst.

1. LINEARNO PROGRAMIRANJE si pomaga z linearno algebro in je zelo primerno za optimalno organizacijo sredstev za delo in predmete dela v različnih proizvodnih procesih, ki se nanašajo nanje. Ker je bilo linearno programiranje v Jugoslaviji uporabljeno večkrat (kot katerakoli druga vrsta operacijskih raziskav, bomo podali enostaven teoretični model, ki ga je mogoče rešiti s to metodo.

Vzemimo tovarno, ki proizvaja proizvode

$P_1, P_2, P_3 \dots P_n$

v količinah

$x_1, x_2, x_3 \dots x_n$

pri katerih dosega na enoto proizvoda pokritje

$p_1, p_2, p_3 \dots p_n$

izdelke proizvaja na strojih

$M_1, M_2, M_3 \dots M_n$

od katerih je vsak omejen na kapaciteto

$K_1, K_2, K_3 \dots K_n$

stroji lahko proizvajajo različne izdelke v različnih kombinacijah, kar za stroj M_i izrazimo takole:

$$M_i = \frac{1}{K_j} + \frac{1}{K_2} + \dots + \frac{1}{K_x} \leq 1$$

Operacijske raziskave

Piše:

Slavko Mihelič, dipl. ekonomist

Iz danih podatkov je treba določiti optimalni proizvodni program, to je tisti, pri katerem bo pri vseh danih pogojih masa celotnega pokritja največja

$$p_1 x_1 + p_2 x_2 + p_3 x_3 + \dots + p_n x_n \rightarrow \text{Max}$$

Z linearnim programiranjem rešujemo lahko tudi probleme minimizacije, kot npr. ureditev faktorjev proizvodnje tako, da bodo izdelovalni stroški minimalni, in pa imenovani transportni problem, to je ureditev transporta pri danih proizvodnih in potrošnih mestih tako, da bodo njegovi stroški minimalni.

2. Drugo veliko področje operacijskih raziskav je OMREŽNO PLANIRANJE. Prvič so ga uporabili v ZDA pri izvajanju programa vesoljskih raziskav. Zahvaljujoč metodam omrežnega planiranja so uresničitev projekta POLARIS skrajšali za 19 mesecev. Sedaj pa planiranje največ uporabljajo v gradbeništvu in montažni dejavnosti.

Poznamo več metod omrežnega planiranja. Najbolj znane so CPM, PERT, LEES in PEP, ki pomagajo pri planiranju dejavnosti. To pa pomeni predvideti zaporedje in obseg del tako, da ne pride do zastojev.

Vsako celotno dejavnost moramo razdeliti na posamezne faze in določiti vrstni red operacij. Pri metodi PERT dobimo potem v izračunu za vsako posamezno fazo dejavnosti, ki je v sklopu nekega projekta, med drugim tudi tele podatke:

- opis faze,
- dolžina faze,
- najzgodnejši možni začetek del,
- najpoznejši dovoljeni začetek del,
- najzgodnejši možni zaključek del,
- najpoznejši dovoljeni zaključek del,
- celoten vmesni prosti čas,
- za celoten projekt pa še čas trajanja in kritične faze, to je tiste, ki nimajo nobenega vmesnega prostega časa in jim je zato potrebno posvetiti posebno pozornost.

3. V svetu precej uporabljajo tudi materialno-statistične metode TEORIJE ZALOG. Z njimi skušamo predvsem

- predvideti porabo oziroma promet vsakega artikla,
- določiti točko naročila, to je, kolikšne morajo biti zaloge po pogojih artikla, da se bomo pri danih proizvodnih in tržnih pogojih odločili za ponovno naročilo, in
- določiti optimalno količino naročila.

Če se v materialnem poslovanju uporabljajo metode teorije zalog, praksa kaže, da je mogoče prihraniti 10 do 50% v skladišču angažiranih sredstev, pri tem pa se servis poveča na zaželen nivo.

4. Centralni problem v teoriji ČAKAJOČIH VRST je, kako organizirati naprave (stroji, telefon, šalter v banki itd.), da bodo enote, ki se pomikajo skozi sistem (izdelki, stranke...) porabile najmanj časa in da bi bile pri tem izkoriščene optimalno. S to metodo npr. večina avionskih služb ureja rezervacije sedežev v letalih.

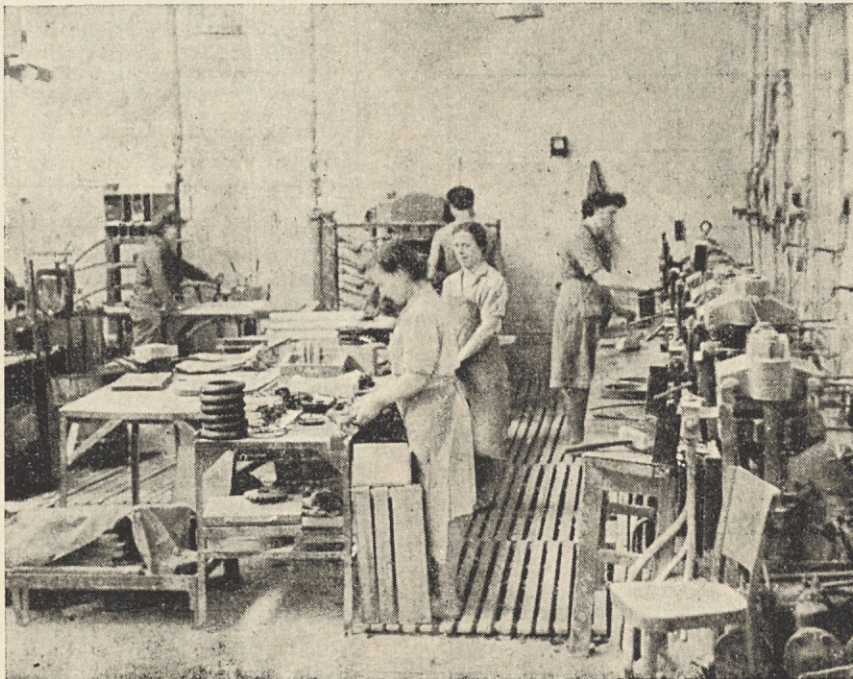
Kakor vidimo, lahko pomeni vsaka od omenjenih metod veliko racionalizacijo, zato se postavlja vprašanje, kako to, da niso bile uporabljene že mnogo prej.

Najvažnejši razlog je v tem, da je razvoj vseh teh metod v najtesnejši zvezi z razvojem strojev za elektronsko obdelavo podatkov. Pri vsaki operacijski raziskavi je namreč potrebno ogromno podatkov in računskih operacij, ki jih je možno hitro opraviti edino na računalnikih.

Pri operacijskih raziskavah pa je še ena težava, to je točna matematična definicija problema. Če ta ne uspe ustrezno upoštevati vseh ali vsaj bistvenih faktorjev, ki vplivajo na opazovano kategorijo, bomo seveda dobili napačen ali ne najboljši rezultat. Prav zaradi tega pesimistična definicija operacijskih raziskav pravi, da s temi metodami dobimo na zastavljena vprašanja rešitve, ki so še slabše od prejšnjih.

Razlogov, da se te metode pri nas do sedaj niso bolj uveljavile, je več. Omenili bi le pomanjkanje ustreznih večjih računalnikov, neustrezen knjigovodski sistem, ki nam daje premalo podatkov o opazovani kategoriji, neizgrajen tržni sistem itd.

(Nadaljevanje na 4. str.)

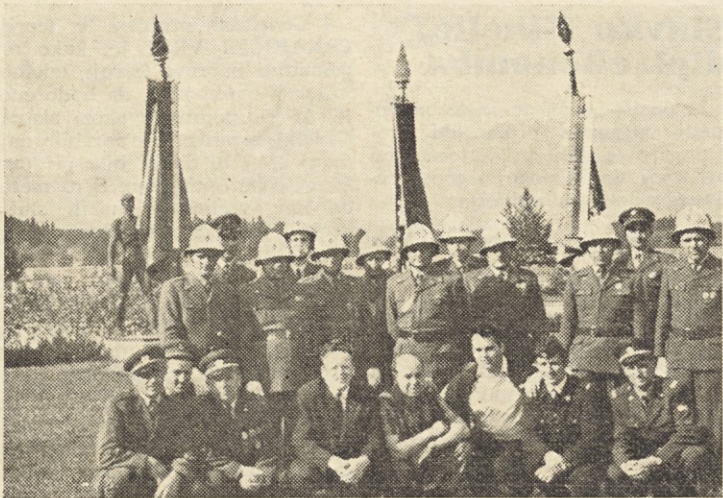
V delovnih pogojih, kot je videti na tej sliki, ne moremo govoriti o kakem sodobnem planiranju proizvodnje. No, posnetek je star nekaj let in razmere so se v tem času bistveno spremenile.

Končan je VI. kongres Gasilske zveze Slovenije

10. maja 1968 so se v Kranju zbrali gasilci iz vse Slovenije na svoj VI. kongres. Godba na piha-la in fanfare so ob 10. uri ozna-čile začetek. Savski gasilci so bili odrejeni kot častni vod in so med igranjem fanfar prikorakali z re-publiškim gasilskim praporom na VI. kongres ter ga dne 11. maja po končanem kongresu odnesli na stadion Triglav. VI. kongres je otvoril predsednik Gasilske zve-ze Slovenije tov. Metod Rotar. Kongresa so se udeležili delegati vseh slovenskih gasilskih društev, prisostvovala pa so tudi gasilske delegacije iz vseh naših republik in predstavniki gasilskih zvez Ko-roške, Tržaškega in Madžarske. Na kongresu so ugotovili, da se gasilstvo vse bolj modernizira, da pa še vedno ne gre vzporedno z družbenim razvojem. Zaradi re-forme smo pozabili na požarno varnost. V Sloveniji smo imeli v katastrofalnih požarih v letu 1964 611 milijonov škode, leta 1965 40 milijonov škode, leta 1966 100 mi-lijonov in leta 1967 1795 milijonov

S din škode. Pri tem je bilo tudi 13 smrtnih žrtev in 93 huje ranje-nih. Največ požarov je nastalo za-radi nepazljivosti, brezbriznosti, malomarnosti in otroških iger. 11. maja je bilo na stadionu Triglav tekmovanje med gasilski-mi enotami v trodelnem napadu, deveteroboju in testiranju. Na ža-lost savski gasilci niso imeli mož-nosti videti teh tekmovanj, čeprav so bila v Kranju. Po tekmovanju so podelili diplome in pohvale, nato pa je bila gasilska parada, kongres pa je zaključil predsed-nik. Dejal je, da se morajo gas-ilske enote še bolj zblíževati in utrjevati svoje vrste ter tesno so-delovati z ljudmi. Zahvalil se je tudi vsem gasilskim enotam in udeležencem kongresa za veliko udeležbo in za trud, da je VI. kon-gres uspel. Gasilsko društvo SAVA je na kongresu zastopal tov. Vovk Pa-vel. Bil je tudi izvoljen v skup-ščino gasilske zveze Slovenije.

JANEZ GLOBOČNIK

▲ Savski gasilski skupini je bil zaupan častni vod in prapor. Četrti z leve čepi Pavle Vovk, ki je bil na VI. kongresu gasil-cev izvoljen v Skupščino gasilske zveze Slovenije. Znano je, da je prav gasilsko društvo SAVA med najbolj skrbnimi in delovnimi v Sloveniji, zato je bila izvolitev našega člana v Skupščino povsem osnovana. Po zaključku kongresa so se »naši« postavili na stadion še pred objektiv.

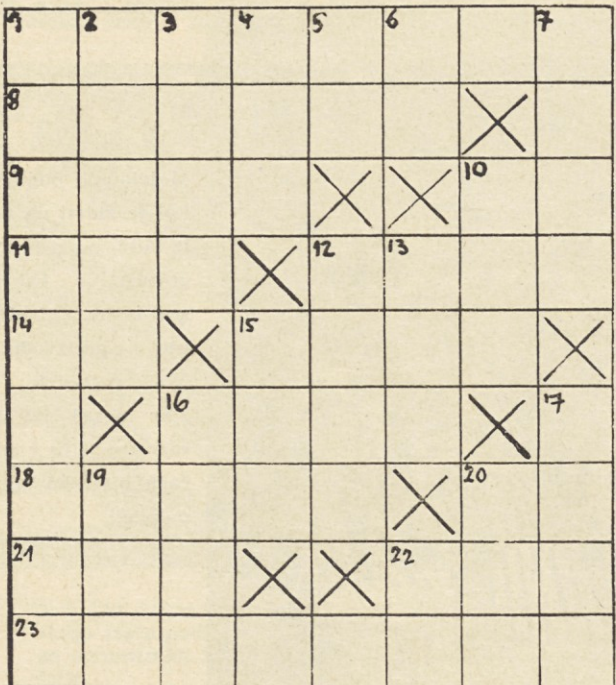
* Križanka *

VODORAVNO:

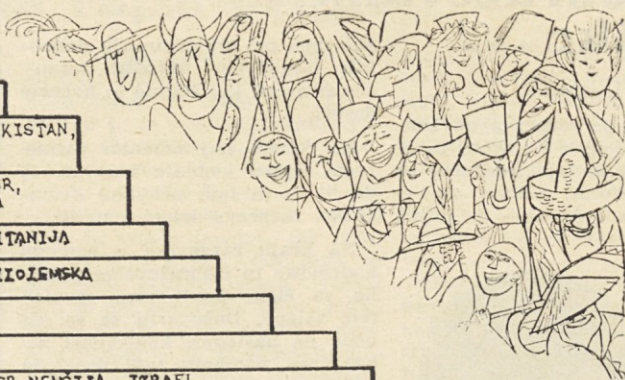
1. sodelavka iz EOS, 8. obuvalo, 9. sladka rosa, 10. nemški predlog, 11. naplačilo, 12. vodja proizvodne DE, 14. kemični element, 15. oseba iz filma DR. ŽIVAGO, 16. rimski cesar, 18. jezero v Afriki, 20. Kranj, 21. država v Afriki, 22. obdobje, 23. delovno mesto v EOS;

NAVPIČNO:

1. južni sadež, 2. jed, 3. ženska v samostanu, 4. grška čerka, 5. be-rilij, 6. Šeško Vinko, 7. naša pevka v ZDA, 10. ime Tolstojeve juna-kinje, 12. židovsko žensko ime, 13. makedonsko kolo, 15. gradbeni material, 16. upanje, 17. sodelavec iz finančne službe, 19. ime če-škega reformatorja, 20. življenjska tekočina, 22. latinski veznik.

3	JUBA
4	IRAN, INDOEZIJA
5	IRAK
6	SIRIJA
7	ISSR, ZAR
8	BURMA, GANA, MADŽARSKA, PAKISTAN, TANLAND, JUGOSLAVIJA
9	AVSTRALIJA, BRAZILIJA, ČSSR, FILIPINI, POLJSKA, TURCIJA
10	NOVA ZELANDIJA, VELIKA BRITANIJA
11	ZDA, BRANCIJA, LIBANON, NIZOZEMSKA
12	JAPONSKA
13	AVSTRIJA, KOLUMBIJA
14	BELGIJA, DANSKA, FINSKA, SR NEMCIJA, IZRAEL, NORVEŠKA, ŠVEDSKA, INDIJA
15	ČILE
16	ARGENTINA, ITALIJA, MEXIKA, ŠPANIJA, SVICA
17	GRČ IJA, HONGKONG
20	DOMINIKANSKA REPUBLIKA
21	KANADA

Koliko praznujemo pri nas in koliko drugod

IZID ZREBANJA PRVOMAJSKE SKANDINAVSKE KRIŽANKE

Med 59 rešitvami, ki so pra-vočasno prispele v uredništvo, je komisija izžrebala naslednje: 1. nagrado 600 ND dobi KOZ-JEK Kristina, finančna služba; 2. nagrado 500 ND dobi AN-KON Marija, kontrola; 3. nagrado 400 ND dobi GAZ-VODA Majda, finančna služba; 4. nagrado 300 ND dobi JANE-ZIČ Franc, Prijateljstva 21, Ljub-ljana; 5. nagrado 200 ND dobi JOVA-NOVIC Miran, Kranj, Gospo-vestska 17. Vsem nagrajencem iskreno če-stitamo!

Operacijske raziskave

(Nadaljevanje s 3. str.)

Prav gotovo pa je pred nami obdobje, ko bodo te metode tudi pri nas doživele zaslužno afirma-cijo. Z ozirom na to, da imamo v našem podjetju v surovinah anga-žiranih ogromno sredstev, bi mor-di pri nas veljalo uporabiti meto-de teorije zalog, za kar pa je po-treben seveda ustrezen računal-nik. Prav tako bi nam verjetno dal zanimive rezultate tudi izra-čun optimalnega proizvodnega programa. Kakorkoli, tudi na tem področ-ju moramo slediti razvoju znano-sti, njene izsledke pa ob prilož-nosti tudi uporabiti.

SLAVKO MIHELIC

Slavko Mihelič se je rodil 23. 6. 1942. leta. V naše pod-jetje je prišel pred dvema letoma, to je leta 1966. Po obveznem stažu v ostalih de-lovnih enotah zdaj stažira v ekonomsko organizacijski službi. Na ekonomski fakulteti je diplomiral leta 1966.

V prihodnji številki bomo objavili: — V Mariboru so ustanovili zdru-ženje novinarjev in organiza-torjev informiranja v delovnih organizacijah — Ali kritiziramo ali obrekujemo? — Kakšna bo nova avtopnevmatikarna? — Danica Dolenc v igralnicah Monte Carla — Naš razgovor: Preveč ali pre-malo sestankov? — Več krajših sestankov

Takole zgledajo bleščeči in svetli pokali, ki so jih naši športniki prinesli iz Borova. Morda bi bilo prav, če bi najbolj prizadevnim rekli: »Hvala, tovariši!«

Ceprav nekoliko pozno (mesec dni) pa vseeno objavljamo prirejen sestavek o praznovanju, oziroma številu praznikov v svetu in pri nas. Večina nas se spomni živahnih debat tik pred prvomajskimi prazniki. Stirinajst dni prej je prispelo priporočilo Zveznega sekre-tariata za delo, Zvezne gospodarske zbornice, sindikata in drugih pristojnih organov.

Priporočali so, da naj podjetja in ustanove ne podaljšujejo prvo-majskih praznikov na ostale dni (1. maj je bil v sredo, v četrtek je bil tudi praznik, sporna sta bila petek in sobota). Dnevni tisk je o tem precej široko pisal, predvsem zaradi tega, ker večina delovnih organizacij ni vedela, kaj storiti. V večini so delovni koledar pripravili v začetku poslovnega leta, priporočilo pa je bilo »obvezno«.

V SAVI je o tem razpravljajl upravni odbor podjetja. O njegovem zaključku smo vas obvestili v informatorju, ne bo pa odveč, če ga v grobem ponovimo: narava dela in tehnološki proces proizvodnje zahtevata stalno skrbno vzdrževanje strojev. Kjer je to možno, vzdr-ževalci delo opravijo sproti, so pa stroji in naprave, kjer se tega ne da. Iz teh razlogov je bil ob začetku leta narejen delovni koledar — potrdil ga je delavski svet podjetja — v katerem je bilo določeno, da bodo dnevi od 28. aprila do 5. maja prosti za delavce v proizvodnji in nekaterih strokovnih službah, ostali pa bodo na delu.

V svojem zaključku se je upravni odbor s tem strinjal, zato nismo mogli upoštevati priporočila Zveznega izvršnega sveta.

Toda sestavek ni bil namenjen temu, pač pa vprašanju, ki se je marsikomu porodilo, ob »izidu« priporočila: je bil sklep res ute-meljen?

Je predlagatelj upošteval, da je priporočilo 14 dni pred dogod-kom le »nekoliko« pozno in ali je upošteval, da je veliko podjetij, ki potrebujejo za zagon proizvodnje dan ali celo dva (para, ogreva-nje strojev, polfinalna proizvodnja idr.)? In še eno vprašanje: zakaj takšna zaskrbljenost prav za dva dni praznovanja, ko le-te ni ob po-manjkanju in nepravčasnem razdeljevanju deviz, ob neskončnem čakanju delovnih organizacij za rešitev raznih vlog in prošenj na »zveznem nivoju« itd., itd.

Na žalost vemo za nekaj primerov podobnih, po hitrem postopku sprejetih odločitev, vemo tudi za njihove posledice in tudi za to, da je prav ena od njih živela samo tri dni! Samo prizadevanja nepo-srednih proizvajalcev so premalo!

Pa še to: novinarji, ki so se v tisku ukvarjali s to zadevo na »črni petek«, kot so ga sami imenovali, so ugotavljali (beri: kon-trolirali), kako so se držali priporočila tisti, ki so ga izdali. V zvez-nem sekretariatu za delo so bili na delu vsi. Tudi zvezni sekretar Tone Polajnar. Prav tako je bilo v zvezni gospodarski zbornici. No-vinarji so zapisali, da so imeli občutek, da je bilo v Domu sindikata (v Beogradu) okoli poldan na delu le še polovica delavcev.

V uvodu sem zapisal, da je pri sprejetju priporočila sodeloval tudi sindikat. V čigavem imenu pa, če smem vprašati? (Vprašanje bo te dni postavljeno na seji Centralnega odbora v Beogradu).

Kar sem zapisal, se vrti samo okoli političnega problema. Kakšni pa bi bili ekonomski efekti, če (ne) bi delali sporna dneva pred prazniki, bi radi slišali ekonomiste.

V pričujoči tabeli (povzeti po Vjesniku) objavljamo, koliko praz-nikov imajo po svetu in koliko pri nas. Kot vidite, smo na šestem mestu. Ponekod praznujejo praznike, ki so skupni nam (Francija — Dan zmage). Torej se zveznim organom še zdaleč ni treba bati, da bi delovni ljudje Jugoslavije preveč praznovali.

JOZE STULAR

